YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
29 päivänä toukokuuta 1997 *

Asiassa C-14/96,

jonka Tribunal de première instance de Bruxelles on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa, jossa vastaajana on

Paul Denuit

ennakkoratkaisun televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 3 päivänä lokakuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/552/ETY (EYVL L 298, s. 23) 2 artiklan 1 ja 2 kohdan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja G. F. Mancini sekä tuomarit J. L. Murray, C. N. Kakouris, P. J. G. Kapteyn (esittelevä tuomari) ja H. Ragnemalm,

julkisasiamies: C. O. Lenz,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies D. Louterman-Hubeau,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Denuit, edustajinaan asianajajat A. Braun ja F. de Visscher, Bryssel,

— Belgian valtion varapääministeri, tiedonvälityksestä ja julkisista yrityksistä vastaava ministeri ja tiedepolitiikkaministeri, asiamiehenään asianajaja A. Berenboom, Bryssel,

— Belgian hallitus, asiamiehenään ulkoasiain-, ulkomaankaupan ja kehitysyhteistyöministeriön yleisasiantuntija J. Devadder, avustajanaan asianajaja A. Berenboom, Bryssel,

— Saksan hallitus, asiamiehenään liittovaltion talousministeriön Ministerialrat E. Röder, avustajanaan saman ministeriön Regierungsrätin S. Maass,

— Kreikan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön Euroopan yhteisöjä koskevia asioita hoitavan erityisosaston avustava erityisneuvonantaja A. Samoni-Rantou ja saman ministeriön oikeudellisen erityisosaston sihteeri I. Kiki,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston apulaisosastopäällikkö C. de Salins ja saman osaston ulkoasiainsihteeri P. Martinet,

— Yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehenään Treasury Solicitor's Departmentin virkamies S. Ridley, avustajanaan barrister R. Thompson,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet B. J. Drijber ja P. van Nuffel,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Denuit'n, edustajinaan A. Braun ja F. de Visscher, Belgian hallituksen, asiamiehinään J. Devadder ja asianajaja A. Joachimowicz, Bryssel, Kreikan hallituksen, asiamiehenään A. Samoni-Rantou, Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen, asiamiehenään R. Thompson sekä komission, asiamiehenään B. J. Drijber, 12.12.1996 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 6.2.1997 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal de première instance de Bruxelles on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 16.1.1996 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 19.1.1996, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kolme ennakkoratkaisukysymystä televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 3 päivänä lokakuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/552/ETY (EYVL L 298, s. 23, jäljempänä direktiivi) 2 artiklan 1 ja 2 kohdan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty rikosasiassa, jossa vastaajana on Coditel Brabant'n (jäljempänä Coditel) edustajana oleva hallintoneuvoston jäsen Denuit, jota syytetään audiovisuaalista alaa koskevan kansallisen lainsäädännön rikkomisesta.

Direktiivi

3 Direktiivin II luvussa (Yleiset säännökset) olevassa 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että kaikki televisiolähetykset, joita lähettävät

— kyseisen valtion lainkäyttövaltaan kuuluvat televisiolähetystoiminnan harjoittajat tai

— televisiolähetystoiminnan harjoittajat, jotka kuulumatta minkään jäsenvaltion lainkäyttövaltaan käyttävät kyseisen jäsenvaltion lähetystaajuutta taikka jäsenvaltion myöntämää satelliittikapasiteettia tai siinä sijaitsevaa satelliittilähetysasemaa,

ovat niiden säännösten mukaisia, joita sovelletaan kyseisessä jäsenvaltiossa yleisölle tarkoitettuihin televisiolähetyksiin.

2. Jäsenvaltioiden on taattava alueellaan vapaus vastaanottaa toisten jäsenvaltioiden televisiolähetyksiä, eivätkä ne saa rajoittaa lähetysten edelleenlähettämistä sellaisin

perustein, jotka kuuluvat tässä direktiivissä yhteensovitettuihin aloihin. Jäsenvaltiot voivat väliaikaisesti estää televisiolähetysten edelleenlähettämisen, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) toisesta jäsenvaltiosta tulevassa televisiolähetyksessä rikotaan ilmiselvästi, törkeästi ja vakavasti 22 artiklan määräyksiä;

b) televisiolähetystoiminnan harjoittaja on edeltävien 12 kuukauden aikana rikkonut kyseistä määräystä vähintään kaksi kertaa;

c) kyseinen jäsenvaltio on ilmoittanut kirjallisesti televisiolähetystoiminnan harjoittajalle ja komissiolle väitetystä rikkomisesta ja aikeestaan rajoittaa edelleenlähettämistä, jos tällaista rikkomista tapahtuu uudelleen;

d) lähettävän valtion ja komission kuulemisissa ei ole saatu aikaan sovintoratkaisua 15 päivän kuluessa c alakohdassa tarkoitetusta ilmoituksesta lukien ja väitetty rikkominen jatkuu.

Komissio varmistaa, että estäminen on yhteisön oikeuden mukainen. Se voi kiireellisessä tapauksessa kehottaa kyseistä jäsenvaltiota lopettamaan estämisen, jos se ei ole yhteisön oikeuden mukainen. Tämä säännös ei estä minkään menettelyn, oikeuskeinon tai kyseisestä rikkomisesta aiheutuvan seuraamuksen soveltamista siinä jäsenvaltiossa, jonka lainkäyttövaltaan kyseinen televisiolähetystoiminnan harjoittaja kuuluu.

3. Tätä direktiiviä ei sovelleta niihin lähetyksiin, jotka on tarkoitettu vastaanotettaviksi yksinomaan muissa valtioissa kuin jäsenvaltioissa ja joita ei vastaanoteta suoraan tai välillisesti yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa."

4 Samaan direktiivin lukuun kuuluvassa 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltioiden on voitava antaa lainkäyttövaltaansa kuuluviin televisioyhtiöihin sovellettavia tarkempia tai tiukempia sääntöjä tässä direktiivissä tarkoitettujen alojen osalta.

2. Jäsenvaltioiden on aiheellisin keinoin ja lainsäädäntönsä mukaisesti varmistettava, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvat televisiolähetystoiminnan harjoittajat noudattavat tämän direktiivin säännöksiä."

5 Direktiivin III luvun (Televisio-ohjelmien jakelun ja tuotannon edistäminen) 4 ja 5 artiklassa pannaan täytäntöön eurooppalaisten teosten tuotannon ja jakelun edistämistä koskeva tavoite vahvistamalla vähimmäisedellytykset ohjelmiston sille osuudelle, joka on varattava eurooppalaisten teosten ja eurooppalaisten, televisiolähetystoiminnan harjoittajista riippumattomien tuottajien valmistamien teosten lähettämiselle, mukaan lukien uudet teokset, jotka lähetetään viiden vuoden kuluessa niiden valmistumisesta lukien.

6 Direktiivin 4 artiklan 1 kohdan nojalla "jäsenvaltioiden on varmistettava mahdollisuuksien mukaan ja tarkoituksenmukaisin keinoin, että televisiolähetystoiminnan harjoittajat varaavat — — eurooppalaisille teoksille suurimman osan lähetysajastaan — —". Lisäksi direktiivin 5 artiklan mukaan "jäsenvaltioiden on varmistettava mahdollisuuksien mukaan ja aiheellisin keinoin, että televisiolähetystoiminnan harjoittajat varaavat vähintään 10 prosenttia lähetysajastaan — — tai vaihtoehtoisesti, jäsenvaltion harkinnan mukaan, vähintään 10 prosenttia ohjelmistobudjetistaan eurooppalaisille, televisiolähetystoiminnan harjoittajista riippumattomien tuottajien valmistamille teoksille".

Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntö

7 Vuoden 1990 *Broadcasting Act*issa (televisiotoimintaa koskeva vuoden 1990 laki, jäljempänä laki) vahvistetaan muun muassa riippumattomien televisiolähetystoiminnan harjoittajien palveluja koskeva oikeudellinen sääntely Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

8 Lain 13 luvussa kielletään muiden kuin BBC:n tai Welsh Authorityn televisio-ohjelmapalvelujen hankkiminen, jos niihin ei ole saatu Independent Television Commissionin (ITC) myöntämää lupaa.

9 Lain 16 luvun 2 §:n g ja h momentissa pannaan täytäntöön direktiivin 4 ja 5 artiklassa vahvistetut edellytykset, jotka koskevat riippumattomien tuottajien valmistamia eurooppalaisia teoksia.

10 Lain 43 luvussa erotetaan kaksi "satelliitin välityksellä tapahtuvan televisio-ohjelmapalvelun" lajia, toisin sanoen sisäiset palvelut ja muut kuin sisäiset palvelut, joita kumpaakin pidetään 13 luvussa tarkoitettuna "televisio-ohjelmapalveluna", jonka lähettämistä varten on saatava lupa. Lain 43 luvussa mainitaan myös arviointiperusteet, joita on sovellettava määritettäessä, mitkä televisiolähetykset kuuluvat näihin kahteen palvelutyyppiin:

— lain 43 luvun 1 §:n mukaan satelliitin välityksellä lähetettävä sisäinen palvelu (domestic satellite service, jäljempänä DSS) on televisiolähetystoimintapalvelu, jonka ohjelmat lähetetään satelliitin välityksellä Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevasta paikasta sille kuuluvalla taajuudella, ja ne on tarkoitettu tämän valtion väestön vastaanotettaviksi;

— lain 43 luvun 2 §:n mukaan satelliitin välityksellä lähetettävä muu kuin sisäinen palvelu (non-domestic satellite service, jäljempänä NDSS) on palvelu, joka koostuu televisio-ohjelmien lähettämisestä satelliitin välityksellä

a) Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevasta paikasta, ja ne on tarkoitettu Yhdistyneen kuningaskunnan tai jonkin muun jäsenvaltion koko väestön vastaanotettaviksi muulla tavoin kuin Yhdistyneelle kuningaskunnalle kuuluvalla jaetulla taajuudella taikka

b) Yhdistyneen kuningaskunnan ulkopuolelta sijaitsevasta paikasta tai jäsenvaltiosta, ja ne on tarkoitettu Yhdistyneen kuningaskunnan tai jonkin jäsenvaltion koko väestön vastaanotettaviksi niin, että ohjelmat toimittaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimiva henkilö, joka valvoo ohjelmiston toimituksellista sisältöä.

11 Lain 44 luvussa on DSS-lupien ja lain 45 luvussa NDSS-lupien myöntämistä koskevat erityissäännökset. Lain 44 luvun 3 §:ssä sovelletaan DSS:iin lain 16 luvun 2 §:n g ja h momenttia, jotka koskevat eurooppalaisten teosten ohjelmistolle asetettuja edellytyksiä. Sitä vastoin lain 45 luvun 2 §:ssä tätä kohtaa ei sovelleta NDSS:ään.

Pääasia

12 Pääasian oikeudenkäyntiaineistosta ilmenee, että Turner International Sales Ltd -yhtiö (jäljempänä Turner), jonka kotipaikka on Lontoo, on saanut Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisilta luvan välittää TNT & Cartoon Network -nimistä televisio-ohjelmaa Astra-satelliitin välityksellä. Ohjelmaa on lähetetty syyskuusta 1993 lähtien. Yhdistyneen kuningaskunnan ja useamman Länsi-Euroopan maan

yleisö voi vastaanottaa tämän ohjelman joko välittömästi lautasantennin välityksellä taikka kaapeleitse. Koska Astra-satelliitin lähetystaajuus ei ole Yhdistyneelle kuningaskunnalle kuuluva lähetystaajuus, Turnerin saama lupa on lain 43 luvun 2 §:ssä tarkoitettu "muuta kuin sisäistä satelliittipalvelua koskeva lupa".

13 Turnerin ja Coditelin välillä tehdyn kyseisen kanavan edelleenlähettämistä koskevan sopimuksen allekirjoittamisen seurauksena tiedonvälityksestä ja julkisista yrityksistä vastaava Belgian ministeriö kielsi 17.9.1993 annetulla ministeriön asetuksella TNT & Cartoon Network -ohjelman välittämisen Brysselin pääkaupunkialueen televisiolähetysverkostossa.

14 Tämä kielto perusteltiin seuraavasti:

"Ottaen huomioon, että kyseessä ovat ohjelmat, jotka koostuvat olennaisesti Euroopan yhteisön alueen ulkopuolella tuotetuista lähetyksistä sekä mainoksista;

ottaen huomioon, että nämä lähetykset ovat ristiriidassa televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 3 päivänä lokakuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/552/ETY, niin sanotun 'televisio ilman rajoja' -direktiivin, tarkoituksen kanssa;

ottaen erityisesti huomioon, että ne eivät vastaa 4 ja 5 artiklan vaatimuksia; näissä artikloissa säädetään toisaalta eurooppalaisten teosten enemmistöosuudesta ja toisaalta eurooppalaisten teosten tuotannolle varattavasta budjettiosuudesta;

ottaen huomioon, että Yhdistynyt kuningaskunta on myöntänyt 12.7.1993 riidanalaisille kanaville luvan satelliitin välityksellä tapahtuvan muun kuin sisäisen palvelun perusteella;

ottaen huomioon, että Yhdistyneen kuningaskunnan lain mukaan edellä mainitun direktiivin velvoitteita ei sovelleta näihin ohjelmiin — —".

15 Coditelin noudatettua tätä ministeriön asetusta Turner teki Tribunal de commerce de Bruxellesin puheenjohtajalle välitoimihakemuksen siitä, että Coditel määrättäisiin lähettämään edelleen kyseiset ohjelmat tehdyn sopimuksen mukaisesti. Tribunal de commerce de Bruxellesin puheenjohtaja katsoi, että 17.9.1993 annetulla ministeriön asetuksella ei ollut oikeudellista perustaa sisäisessä oikeusjärjestyksessä ja määräsi näin ollen Coditelin 26.10.1993 antamallaan määräyksellä sakon uhalla lähettämään ohjelmat edelleen verkossaan. Coditel noudatti tätä määräystä.

16 Belgian hallitus vastusti väliintulijana 26.10.1993 annettua määräystä. Tribunal de commerce de Bruxellesin puheenjohtaja harkitsi päätöstään uudelleen asianosaisia kuultuaan ja päätti 30.11.1994 tekemällään päätöksellä esittää yhteisöjen tuomioistuimelle kysymyksiä direktiivin tulkinnasta (asia C-316/94). Coditel keskeytti tämän jälkeen riidanalaisen kanavan ohjelman lähettämisen. Cour d'appel de Bruxelles kumosi kuitenkin tämän päätöksen 6.4.1995 antamallaan tuomiolla, jonka seurauksena kyseinen asia poistettiin 1.12.1995 yhteisöjen tuomioistuimen presidentin määräyksellä yhteisöjen tuomioistuimen rekisteristä. Sen jälkeen kyseisen ohjelman edelleenlähettäminen aloitettiin uudelleen Brysselin pääkaupunkialueella.

17 Yleinen syyttäjä syyttää pääasiaa koskevassa oikeudenkäynnissä Denuit'ta kansallisen lainsäädännön ja erityisesti 17.9.1993 annetun ministeriön asetuksen rikkomisesta. Coditel on tiettynä aikana "lähettänyt televisiolähetystoiminnan harjoittajan kaupallisten asemien ohjelmia, joiden lähettämisen toimivaltainen ministeriö on

kieltänyt —— se on lähettänyt Brysselin kaksikielisen pääkaupunkialueen televisio-ohjelmaverkostoissa 'Turner Network Television Limited' ja 'The Cartoon Limited Network' -televisio-ohjelmapalvelujen ohjelmaa, vaikka sitä kiellettiin tekemästä tätä 17.9.1995 annetulla ministeriön asetuksella."

18 Tribunal de première instance de Bruxelles päätti asiaan liittyneiden taustatietojen perusteella esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

1. Minkä edellytysten täyttyessä televisiolähetystoiminnan harjoittajaa pidetään 3.10.1989 annetun neuvoston direktiivin 89/552/ETY 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvana? Mikä merkitys on sillä seikalla, että osa lähetetyistä ohjelmista ei ole eurooppalaista alkuperää, jos kansallinen tuomioistuin toteaa muilta osin, että kyseessä olevalla toiminnanharjoittajalla on kotipaikka kyseisen valtion alueella ja että ohjelmia ohjataan, koostetaan ja leikataan tosiasiallisesti tällä alueella?

2. Jos yhdessä jäsenvaltiossa hyväksytyn televisiolähetystoiminnan harjoittajan lähetyksiä ei voida pitää kyseisessä direktiivissä tarkoitettuina jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvan televisiolähetystoiminnan harjoittajan lähetyksinä, voiko toinen jäsenvaltio kieltää niiden edelleenlähettämisen tai rajoittaa sitä sen lainkäyttövaltaan kuuluvalla alueella ja jos voi, niin millä perustamissopimuksen 59 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen mukaisilla edellytyksillä?

3. Onko televisiodirektiivin 2 artiklaa tulkittava niin, että kun televisiolähetystoiminnan harjoittaja kuuluu yhden jäsenvaltion lainkäyttövaltaan, toinen jäsenvaltio

ei voi kieltää tämän toiminnanharjoittajan televisiolähetysten edelleenlähettämistä sen lainkäyttövaltaan kuuluvalla alueella silloinkaan, kun direktiivin 4 ja 5 artiklan säännöksiä ei ole noudatettu?

Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

19 Ensimmäisen kysymyksensä ensimmäisessä osassa kansallinen tuomioistuin pyytää yhteisöjen tuomioistuinta pääasiallisesti määrittelemään, millä edellytyksillä televisiolähetystoiminnan harjoittaja kuuluu direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun jäsenvaltion lainkäyttövaltaan.

20 On huomattava, että yhteisöjen tuomioistuin on jo asiassa C-222/94, komissio vastaan Yhdistynyt kuningaskunta, 10.9.1996 antamassaan tuomiossa (Kok. 1996, s. I-4025) tutkinut käsitteen "lainkäyttövalta" tulkintaa direktiivin 2 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa olevan ilmaisun "kyseisen valtion lainkäyttövaltaan kuuluvat televisiolähetystoiminnan harjoittajat" osalta.

21 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut kyseisessä tuomiossa, direktiivissä ei ole tämän ilmaisun nimenomaista määritelmää (26 kohta).

22 Yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että direktiivin 2 artiklan 1 kohdan tarkastelusta ilmenee, että jäsenvaltion lainkäyttövallan käsitteen on ymmärrettävä sisältävän televisiolähetystoiminnan harjoittajiin kohdistuvan asemaan perustuvan lainkäyttövallan (40 kohta).

23 Televisiolähetystoiminnan harjoittajiin kohdistuva jäsenvaltion asemaan perustuva lainkäyttövalta voi kuitenkin perustua vain siihen, että kyseinen toiminnanharjoittaja kuuluu tämän jäsenvaltion oikeusjärjestyksen soveltamisalaan, mikä kattaa pääasiallisesti sijoittautumisen käsitteen sellaisena kuin se on EY:n perustamissopimuksen 59 artiklan ensimmäisessä kohdassa, jonka sanamuodon mukaan edellytetään, että palvelujen vastaanottaja ja niiden tarjoaja ovat "sijoittautuneet" kahteen eri jäsenvaltioon (42 kohta).

24 Ensimmäisen kysymyksen toisessa osassa kansallinen tuomioistuin pyytää vastausta siihen, missä määrin direktiivin 2 artiklan 1 kohdan soveltaminen riippuu siitä, että tietty osuus lähetettävistä teoksista on peräisin yhteisön ulkopuolelta.

25 Belgian hallituksen mukaan TNT & Cartoon Network -ohjelmat eivät kuulu direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun jäsenvaltion lainkäyttövaltaan, koska ne eivät vastaa direktiivin 4 ja 5 artiklan mukaisia vaatimuksia eivätkä myöskään kuulu jäsenvaltioiden lainkäyttövaltaan lain 43 luvun perusteella.

26 Tältä osin direktiivin 2 artiklan 1 kohdan sanamuodosta ilmenee, että televisiolähetystoiminnan harjoittajan lähettämien ohjelmien alkuperällä tai sillä, ovatko ne direktiivin 4 ja 5 artiklan mukaisia, ei ole mitään vaikutusta jäsenvaltion lainkäyttövaltaan tämän säännöksen merkityksessä.

27 Ensimmäiseen kysymykseen on siis vastattava, että direktiivin 2 artiklan 1 kohtaa on tulkittava niin, että televisiolähetystoiminnan harjoittaja kuuluu sen jäsenvaltion lainkäyttövaltaan, johon se on sijoittautunut. Televisiolähetystoiminnan harjoittajan lähettämien ohjelmien alkuperällä tai sillä, ovatko ne direktiivin 4 ja 5 artiklan mukaisia, ei ole merkitystä määritettäessä se jäsenvaltio, jonka lainkäyttövaltaan tällainen toiminnanharjoittaja kuuluu 2 artiklan 1 kohdan nojalla.

Toinen ennakkoratkaisukysymys

28 Toisella kysymyksellään kansallinen tuomioistuin kysyy pääasiallisesti, voiko jäsenvaltio kieltää alueellaan televisiolähetystoiminnan harjoittajan toisessa jäsenvaltiossa hyväksyttyjen ohjelmien edelleenlähettämisen tai rajoittaa sitä siinä tapauksessa, että tämä toiminnanharjoittaja ei kuulu direktiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaisesti jäsenvaltion lainkäyttövaltaan.

29 Ensimmäiseen kysymykseen annetusta vastauksesta johtuu, että tällainen tapaus, jossa toiminnanharjoittaja ei kuulu jäsenvaltion lainkäyttövaltaan, ei voi esiintyä ennakkoratkaisupyyntöä koskevassa päätöksessä kuvatussa tilanteessa.

30 Näin ollen toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Kolmas ennakkoratkaisukysymys

31 Kolmannella ennakkoratkaisukysymyksellä kansallinen tuomioistuin haluaa tietää, onko direktiivin 2 artiklan 2 kohtaa tulkittava niin, että jäsenvaltio voi kieltää toisen jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvan televisiolähetystoiminnan harjoittajan lähetysten edelleenlähettämisen omalla alueellaan, jos nämä lähetykset eivät vastaa direktiivin 4 ja 5 artiklan vaatimuksia.

32 Yhteisöjen tuomioistuin on todennut asiassa C-11/95, komissio v. Belgia, 10.9.1996 antamassaan tuomiossa (Kok. 1996, s. I-4115, 34 kohta), että direktiivissä vahvistetun velvoitteiden jakamista niille jäsenvaltioille, joista lähetykset ovat peräisin, ja niille jäsenvaltioille, jotka vastanottavat niitä, koskevan järjestelmän mukaan ainoastaan se jäsenvaltio, josta lähetykset ovat peräisin, on velvollinen valvomaan, että

televisiolähetyksiin sovellettavaa lähetyksen alkuperävaltion lainsäädäntöä ja direktiivin säännöksiä noudatetaan, eikä vastaanottavan valtion sallita itse valvovan säännösten noudattamista.

33 Direktiivin perustelukappaleet tukevat tätä tulkintaa. Kymmenennen perustelukappaleen mukaan kaikki yhdeksännessä perustelukappaleessa mainitut rajoitukset, jotka estävät lähetystoiminnan vapautta yhteisössä, on poistettava perustamissopimuksen mukaisesti. Lisäksi 12:nnen ja 14:nnen perustelukappaleen mukaisesti tältä osin on tarpeen ja riittävää, että kaikissa televisiolähetyksissä noudatetaan sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, josta ne ovat peräisin, sekä direktiivin säännöksiä. Direktiivin 15:nnen perustelukappaleen mukaan vaatimus siitä, että sen jäsenvaltion, josta lähetys on peräisin, olisi varmistettava, että lähetykset ovat direktiivin mukaisesti yhteensovitetun kansallisen lainsäädännön mukaisia, on yhteisön oikeuden mukaan riittävä takaamaan lähetysten vapaan liikkuvuuden ilman, että vastaanottavissa jäsenvaltioissa tulisi suorittaa samoin perustein valvonta toiseen kertaan (em. asia komissio v. Belgia, tuomion 35 kohta).

34 Ainoastaan 2 artiklan 2 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitetussa tapauksessa, johon direktiivin 15:nnen perustelukappaleen toisessa osassa viitataan, vastaanottava jäsenvaltio voi kyseisessä säännöksessä asetetuin edellytyksin poikkeustapauksissa väliaikaisesti estää televisiolähetysten edelleenlähettämisen. Yhteisöjen tuomioistuin on lisännyt, että jos jäsenvaltio katsoo toisen jäsenvaltion jättäneen noudattamatta sille direktiivin perusteella kuuluvia velvoitteita, sillä on oikeus nostaa EY:n perustamissopimuksen 170 artiklan perusteella jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva kanne tai pyytää komissiota itseään toimimaan kyseistä jäsenvaltiota vastaan perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla (em. asia komissio v. Belgia, tuomion 36 kohta).

35 Edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Belgia antamansa tuomion 37 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin on myös muistuttanut siitä, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltio ei voi yksipuolisesti ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin tai puolustustoimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on estää se, että toinen jäsenvaltio mahdollisesti rikkoo yhteisön oikeuden säännöksiä (ks. myös asiat 90/63 ja 91/63, komissio v. Luxemburg ja Belgia, tuomio 13.11.1964, Kok. 1964, s. 1217;

asia 232/78, komissio v. Ranska, tuomio 25.9.1979, Kok. 1979, s. 2729, 9 kohta ja asia C-5/94, Hedley Lomas, tuomio 23.5.1996, Kok. 1996, s. I-2553, 20 kohta).

36 On siis vastattava, että direktiivin 2 artiklan 2 kohtaa on tulkittava niin, että jäsenvaltio ei voi kieltää toisen jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvan televisiolähetystoiminnan harjoittajan ohjelmien edelleenlähettämistä alueellaan, vaikka nämä ohjelmat eivät ole direktiivin 4 ja 5 artiklan vaatimusten mukaisia.

Oikeudenkäyntikulut

37 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Belgian, Saksan, Kreikan, Ranskan ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksille ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut Tribunal de première instance de Bruxellesin 16.1.1996 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) Televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 3 päivänä lokakuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/552/ETY 2 artiklan 1 kohtaa on tulkittava niin, että televisiolähetystoiminnan harjoittaja kuuluu sen jäsenvaltion lainkäyttövaltaan, johon se on sijoittautunut. Televisiolähetystoiminnan harjoittajan lähettämien ohjelmien alkuperällä tai sillä, ovatko ne direktiivin 4 ja 5 artiklan mukaisia, ei ole merkitystä määritettäessä se jäsenvaltio, jonka lainkäyttövaltaan tällainen toiminnanharjoittaja kuuluu 2 artiklan 1 kohdan nojalla.

2) Direktiivin 89/552/ETY 2 artiklan 2 kohtaa on tulkittava niin, että jäsenvaltio ei voi kieltää alueellaan toisen jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvan televisiolähetystoiminnan harjoittajan ohjelmien edelleenlähettämistä, vaikka nämä ohjelmat eivät ole direktiivin 4 ja 5 artiklan vaatimusten mukaisia.

Mancini Murray Kakouris

Kapteyn Ragnemalm

Julistettiin Luxemburgissa 29 päivänä toukokuuta 1997.

R. Grass G. F. Mancini

kirjaaja kuudennen jaoston puheenjohtaja